

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemam velja:

Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr.

V administraciji prejemam velja:

Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za jeden mesec 1 gld.

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.
Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in oznanila (insertate) vsprejema upravništvo in ekspediceja v „Katol. Tiskarni“, Vodnikove ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Semenških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob pol 6 uri popoldne.

Štev. 236.

V Ljubljani, v ponedeljek 14. oktobra 1895.

Letnik XXIII.

Papež o 20. septembru.

Te dni je sv. Oče Leon XIII. na državnega tajnika, kardinala Rampollo pisal pismo, v katerem izraža žalost svojo, da so tako brezozirno in žaljivo praznovali v Rimu 25letnico zedinjene Italije. Pismo se v bistvu glasi:

Nenavadne politične izjave v Rimu dajo Nam povod, da ob kratkem označimo Svojo žalost in pomen dogodkov. Upali smo, da se bodo iz dostojnosti in človekoljubnosti ozirali na Našo sivo glavo. Toda priča smo morali biti slavljenja italijanske revolucije in oropanja sv. Stolice. Po božji milosti utrjeni v trpljenju in odpuščanju preziramo sramotenje, ki se tiče Naše osebe, kajti katoliški narodi so Nam tem povodom izražali svojo udanost ter olajšali sedanjo žalost, in mej temi so se Italijani odlikovali z izrazi svoje ljubezni. Kar pa Nam najhuje rani srce, je javno žaljenje apostolskega Stola in očitni namen, ovekovečiti prepir, kojega žalostnih nasledkov ne more nihče presoditi, mesto da bi poravnali ta prepir. To so javno priznali prireditelji in slavnostni govorniki. Slaveč na tak način vspeh l. 1870 nameravali so pred vsem, zagotoviti si sadove onega ropa ter izjaviti Italiji in svetu, da mora papež tudi v prihodnje ostati jetnik brez nade na odrešenje. In še več! Pravi namen zasedanja Rima, čeravno ne vseh, ki so sodelovali, pač pa tajnih društev, ki so delala na to, ni bilo samo politično zedinjenje Italije. Ono nasilstvo, kakoršnih je malo v zgodovini, naj bi bilo po sklepu tajnih zvez sredstvo in priprava za še zlobnejše namene. — Ko so rušili zidovje stolnega mesta, hoteli so napasti in razrušiti tudi duhovsko moč rimskih papežev. Vsilili so se rimskemu ljudstvu, ki je bilo svojemu knezu do zadnjega zvesto udano, da bi Rim, središče katoliške cerkve, naredili zopet pa-

gansko. Oživiti hočejo tretji Rim kot središče tretje civilizacije. In res se trudijo, da dosežejo ta nesrečni namen. Petindvajset let so v Rimu gospodarili, ki napadajo in rušijo krščanske naprave. Sirijo se slabi nauki, božjega namestnika zaničujejo brez strahu in kazni, katoliško vero pobijajo s svobodomiselnostjo in nasproti Stolu sv. Petra so prostozidarji postavili svoj sedež. In tem namenom in dejstvom so z novim zakonom in šumnimi izjavami hoteli dati navidezno pravico in trajnost. S tem ni zmagala italijanska stvar, marveč protikrščanstvo in odpadništvo.

Pravica bode končno zmagala in Rim ostane svojemu namenu. Toda sedaj teptajo pravico in proti Rimu delajo naklepe brezbožni zarcniki. Kako korist ima narod od tega? Pridobitev Rima so oznanjevali kot jutranjo zarijo rešitve in sreče. Nočemo preiskavati, ali je v materialnem oziru ljudstvo bolj srečno. Gotovo pa je, da je Italija v moralnem oziru še bolj razdvojena. Istina je, da se pod varstvom javnega prava širi nenravnost in brezverstvo, ob enem pa tudi zločini, in da rastejo po številu in moči skrajne stranke, katere skušajo razrušiti državni in družabni red.

A navzlic temu postrujejo boj proti oni božji napravi, ki bi bila najboljša nada in najgotovješe sredstvo proti tem strankam. In to je cerkev, posebno pa njen vidni poglavar, katerega so oropali svetne oblasti in samostojnosti, ki je primerna papeževemu dostojanstvu in potrebna za prostost apostolske službe. Garancija, katero so Nam obljubili, ni dostojna in tudi nezadostna; Naša neodvisnost je navidezna, ker je podrejena tuji volji. Kdor je dal to neodvisnost, ta Nam jo zopet lahko odvzame; danes jo obljubi, jutri se premisli. Ali niso ravno te dni jedni zahtevali, drugi pa pretili, da Nam bodo odpovedali takozvano garancijo? Toda vse grožnje in nespodobna sumničenja Nas ne prisilijo,

da bi molčali. Od tedaj, ko se je prvi krščanski cesar preselil iz Rima v Bizanc, ni imel še noben italijanski vladar svojega sedeža v Rimu. Tako je nastala cerkvena država, ne vsled fanatizma, ampak po previdnosti božji. Ta država je nastala pravomočna po hvaležnosti in ljubezni prebivalstva, po mejnarodnem pravu, po prostovoljnem pritrjenju omikanega sveta in po glasovih stoletij.

Svetna oblast pa tudi ni ovirala papežev duhovske službe. Zezlo so nosili mnogi Naši predniki, ki so se odlikovali po svetosti in izredni delavnosti. Ti so večkrat, naprošeni, reševali prepire, zmagovito se ustavljali prevzetnim mogotcem, Italiji rešili vero in od vzhoda do zahoda širili krščansko omiko in dobrote odrešenja. In če dandanes navzlic težavnemu položaju papeštvo hodi svojo pot, izvira to iz božje pomoči in milosti. Ali je morda rasla cerkev v prvih stoletjih vsled preganjanj rimskih cesarjev?

Želeli bi, da bi te stvari Italijani boljše umevali s svojim praktičnim razumom. Tega ne govorimo onim, katere vežejo ločinske verige, marveč onim, ki so še prosti, a jih le nadvladuje politična strast. Spregledali naj bi, kako škodljivo in nespametno je, boriti se proti namenom previdnosti ter vztrajati v nekem razdvoju, ki je le v korist drznim upornikom in v korist sovražnikom krščanskega imena. Za naš polotok je bila posebna prednost in sreča, da je bil med tisoči izvoljen, v sebi hraniti Petrovo stolico, in vsaka stran njegove zgodovine spričuje, koliko koristi in slave je deželi došlo po skrbljivosti rimskih papežev.

Ali se je morda sedaj to spremenilo? Pač se spreminjajo človeške reči, toda dobrodejna moč najvišje učeniške službe cerkvene prihaja od zgoraj in ostane vedno ista, dasi so sanje obrekovalcev ne-

LISTEK

Spomenik † učitelju Radivoju Peterlinu.

Iz Kolovrata, 9. oktobra.

„Kar se odloži, — se še ne opusti.“ — Kar sem odložil spomladi, naj domestim in dohitim v jeseni, — posebno, ker je dobro, da se luč ne potavlja pod mernik, temveč postavi na svečnik, da jo vidijo i drugi.

Belo nedeljo popoldne, 21. aprila t. l. spremili smo v grob mladega, 23 let starega nadobudnega učitelja g. Radivoja Petrlinea.

Revež, že od mladosti bolj slaboten in bolehen, je obolel že v dijaških letih, da je le težko učil se, dasiravno je bil nadarjen in poleg tega tudi jako marljiv. Da je moral biti priden v dijaških letih spoznam iz tega, ker je napravil sposobnostno preskušnjo za učiteljstvo z odliko, kar se ne zgodi pogostoma.

Zdelo se je že, da si je v našem skritem kotu a zdravem, svežem zraku, nekoliko opomogel in si pokrepčal poprej oslabiljeno zdravje. A motili smo se! Lansko leto je jel polagoma hirati in dolga zima je dovršila morilno delo nad šibkim telesom njegovim. — Krepko se je branil in ustavljal boleznim. Zdravil se je tudi po Kneippovem, a nič ni pomagalo.

Velikonočni ponedeljek, v jutro po tisti grozni noči, ko nas je potres preplašil in spravil s postelj, je vsprejel spodbudno, pobožno, lepo pripravljen, svete zakramente. — Zopet smo mislili, da si bo opomogel. Vstal je, in v četrtek šel celo malo ven iz hiše. Obiskala sta ga dva gg. tovariša. Jeden izmeji jih mi je pravil pozneje, da je bil tisti četrtek vesel, dobre volje. Zapel in izpel je pesmico: „Kje so moje rožice?“ — „To je bilo njegovo labodje petje,“ je djal njegov tovariš. — In res! Drugi dan, petek pred belo nedeljo, dne 19. aprila, ga obiščem zjutraj, preden stopim v šolsko sobo ter vprašam, kako je? „Slabo, slabo! ne vem, če bo kaj z menoj?“ — Opoludne me pride mati njegova klicat: „Hitite! h koncu mu gre!“ — Hitim, skočim v šolo — a že je zgubil zavednost, — in ni se zavedel več pred smrtjo. Molili smo do njegove smrti do tri četrt na štiri popoldne.

Kakor že rečeno — na belo nedeljo popoldne je bil pogreb. Radivoj Petrline imel je lep veličasten spreved. Prišlo je veliko duhovnikov, učencev in učenk, več gg. tovarišev — učiteljev in nekaj gospode iz Zagorja. — Gg. učitelji so mu zapeli tri lepe pesmi, znane, a vedno jednako lepe žalostinke pred šolskim poslopjem, v cerkvi in na grobu. Ko je padala prst na rakev in mej ginljivo pesmico „Nad zvezdami“ — slišal se je glasen jok na pokopališču. Žal nam je bilo za njim, res žal!

Vlegel se je v grob blag, čist značaj, da mu jih je malo enakih. Bil je marljiv, skrben, vesten, požrtvovalen v svojem poklicu kot učitelj in pevodja. Živel je in gorel za svoj stanovski poklic. Upati smemo, da mu je dobri Bog podelil že krono v plačilo. — Tih, pohleven, skromen in prijazen je bil v občevarstvu s slehernim, včasih — mej prijatelji tudi vesel in šaljiv. Mislim, da ga ni imel sovražnika v duhovni in zunaj duhovni. On ni poznal hinavščine in klečeplaztva. Komur je bil prijatelj, bil mu je cel, nehlinjen, nesebičen prijatelj. — Pisatelj teh vrstic izgubil je ž njim dobrega prijatelja — in z menoj spričuje to britko resnico še marsikdo drugi.

Bil je dober, hvaležen in poslušen sin. Oče mu je umrl l. 1892. Pri sebi pa je imel priletno mater, ki je izgubila z njegovo smrtjo podporo svoje starosti, luč svojih oči, tolažbo in veselje svojega srca. Po pravici je žalovala ob njegovem preranem grobu v materini britkosti. — Tolaži naj jo v tej materni žalosti to, da smo ga ž njo vred ljubili in čislali vsi, ki smo ga poznali in ž njo vred žalovali. — Jaz ga ne bom nikdar pozabil.

Bil je vzoren dijak, vzoren učitelj, vzoren sin, — a tudi vzoren, veren kristjan. In to je največ vredno! Zato smo ga tudi najbolj čislali, spoštovali! Vestno je spolnoval skozi in skozi svoje verske dolžnosti, v spodbudo in vzor vsem.

